ВЕРХОВНИЙ СУД ПОГОДИВСЯ З РІШЕННЯМ АПЕЛЯЦІЇ ПРО ВІДХИЛЕННЯ ВИСНОВКА СПЕЦІАЛІСТА - ПСИХОЛОГА З ПІДСТАВ НЕ ВІДНЕСЕННЯ ЙОГО ДО КОЛА ДОКАЗІВ, ВИЗНАЧЕНИХ СТАТТЕЮ 69 КАС УКРАЇНИ ТА ПРИСУДЖЕНОЮ КОМПЕНСАЦІЄЮ ЗА ЗАВДАНУ МОРАЛЬНУ ШКОДУ У РОЗМІРІ ОДНА ТИСЯЧА ГРИВЕНЬ[1]

Верховний Суд (Касаційний адміністративний суд)

Реферат. Спір про відшкодування моральної шкоди, завданої протиправними діями патрульного поліцейського, Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду розглянув у постанові від 26 січня 2021 р. у справі № 335/5271/17. Позивач вимагав 100 000 грн і посилався на висновок спеціаліста-психолога від 17 липня 2017 р., за яким грошовий еквівалент його моральних страждань становив від 320 000 до 490 000 грн; заявлену суму, з огляду на стан державного бюджету, він називав символічною. Страждання позивач пов'язував із неприємними й соромними спогадами, психологічним дискомфортом, пережитим приниженням, а також із потребою звертатися до фахівців і витрачати робочий та особистий час. Апеляційний суд дослідив відеозапис події, врахував короткочасність конфлікту, поведінку обох сторін і наявність у позивача психологічного стресу та присудив 1000 грн. Висновок спеціаліста-психолога він відхилив, бо такий документ не належав до доказів, передбачених ст. 69 КАС України в редакції, чинній до 15.12.2017. Звернення до фахівців і витрати часу суд не визнав моральними стражданнями в розумінні ст. 23 ЦК України. Верховний Суд визнав ці висновки правильними. Він відтворив загальні підходи з постанови від 10.04.2019 у справі № 464/3789/17: моральна шкода полягає у стражданні або приниженні, не всі негативні емоції досягають такого рівня, а суд має встановити негативний вплив, причиново-наслідковий зв'язок і співмірність відшкодування. Оскільки «розумність» і «справедливість» є оціночними поняттями, суди першої та апеляційної інстанцій мають широку свободу розсуду і не зобов'язані присуджувати саме ту суму, яку назвав позивач. Доводи скаржника про невмотивоване зменшення суми касаційний суд відхилив. Для практики постанова важлива з двох причин. По-перше, вона показує, що позасудовий висновок спеціаліста-психолога, не будучи висновком експерта, може залишитися поза доказовою базою. По-друге, редакція журналу в коментарі радить звертатися до атестованого судового експерта-психолога, який застосовує зареєстровану Методику психологічного дослідження у справах щодо заподіяння моральних страждань особі та відшкодування моральної шкоди (код 14.1.75), і нагадує про право учасника справи подати висновок експерта, складений на його замовлення (ст. 104 КАС України).

Ключові слова: моральна шкода, відшкодування моральної шкоди, висновок спеціаліста-психолога, висновок експерта, докази в адміністративному процесі, стаття 69 КАС України, Верховний Суд, патрульна поліція, розумність і справедливість, судово-психологічна експертиза, Методика 14.1.75.

The Supreme Court Upheld the Appellate Court's Rejection of a Psychologist Specialist's Opinion as Not Falling Within the Evidence Defined by Article 69 of the Code of Administrative Procedure of Ukraine and Its Award of UAH 1,000 in Compensation for Moral Damage

Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi administratyvnyi sud).

Abstract. The ruling of the Administrative Cassation Court within the Supreme Court of Ukraine of 26 January 2021 in case No. 335/5271/17 concerns a claim for moral damage caused by the unlawful actions of a patrol police officer. The claimant sought UAH 100,000, relying on a psychologist specialist's opinion of 17 July 2017 that valued his suffering at UAH 320,000 to 490,000. He described distressing and shameful memories, psychological discomfort and humiliation, as well as the need to consult professionals and spend working and personal time on the matter. Having examined video footage of the incident, the appellate court took into account the brief duration of the conflict, the conduct of both parties and the claimant's psychological stress, and awarded UAH 1,000. It rejected the specialist's opinion because such a document was not among the types of evidence listed in Article 69 of the Code of Administrative Procedure as in force before 15 December 2017, and held that time spent and professional consultations are not moral suffering under Article 23 of the Civil Code. The Supreme Court endorsed these findings, restated the general approaches of its ruling of 10 April 2019 in case No. 464/3789/17 and confirmed that lower courts have wide discretion and need not award the sum claimed. For practice, the ruling shows that an out-of-court opinion of a specialist, as opposed to an expert opinion, may be disregarded as evidence. An editorial comment recommends turning to a certified forensic psychologist applying registered methodology No. 14.1.75 and recalls a party's right to submit an expert opinion obtained at its own request.

Keywords: moral damage, compensation, psychologist specialist's opinion, expert opinion, evidence in administrative proceedings, Code of Administrative Procedure of Ukraine, Supreme Court of Ukraine, patrol police, judicial discretion, forensic psychological examination.

Першоджерело: *Постанова Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 26.01.2021 у справі № 335/5271/17.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 21.02.2021.*

References

1. Verkhovnyi Sud (Kasatsiinyi administratyvnyi sud). Verkhovnyi Sud pohodyvsia z rishenniam apeliatsii pro vidkhylennia vysnovka spetsialista - psykholoha z pidstav ne vidnesennia yoho do kola dokaziv, vyznachenykh statteiu 69 KAS Ukrainy ta prysudzhenoiu kompensatsiieiu za zavdanu moralnu shkodu u rozmiri odna tysiacha hryven [The Supreme Court Upheld the Appellate Court's Rejection of a Psychologist Specialist's Opinion as Not Falling Within the Evidence Defined by Article 69 of the Code of Administrative Procedure of Ukraine and Its Award of UAH 1,000 in Compensation for Moral Damage] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. Vol. 6, No. 1 (31). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/4362-verkhovnij-sud-pogodivsya-z-rishennyam-apelyatsiji-pro-vidkhilennya-visnovoka-spetsialista-psikhologa-z-pidstav-ne-vidnesennya-jogo-do-kola-dokaziv-viznachenikh-statteyu-69-kodeksu-administrativnogo-sudochinstva-ukrajini-ta-prisudzhenoyu-kompensatsieyu-za-zavdanu-pozivachu-moralnu-shkodu-u-rozmiri-odna-tisyacha-griven (onovlena versiia vid 22.02.2021). [in Ukrainian].

2. Postanova Kasatsiinoho administratyvnoho sudu u skladi Verkhovnoho Sudu vid 26.01.2021 u spravi № 335/5271/17 [Ruling of the Administrative Cassation Court Within the Supreme Court of 26.01.2021 in Case No. 335/5271/17]. URL: https://reyestr.court.gov.ua/Review/94394101 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].